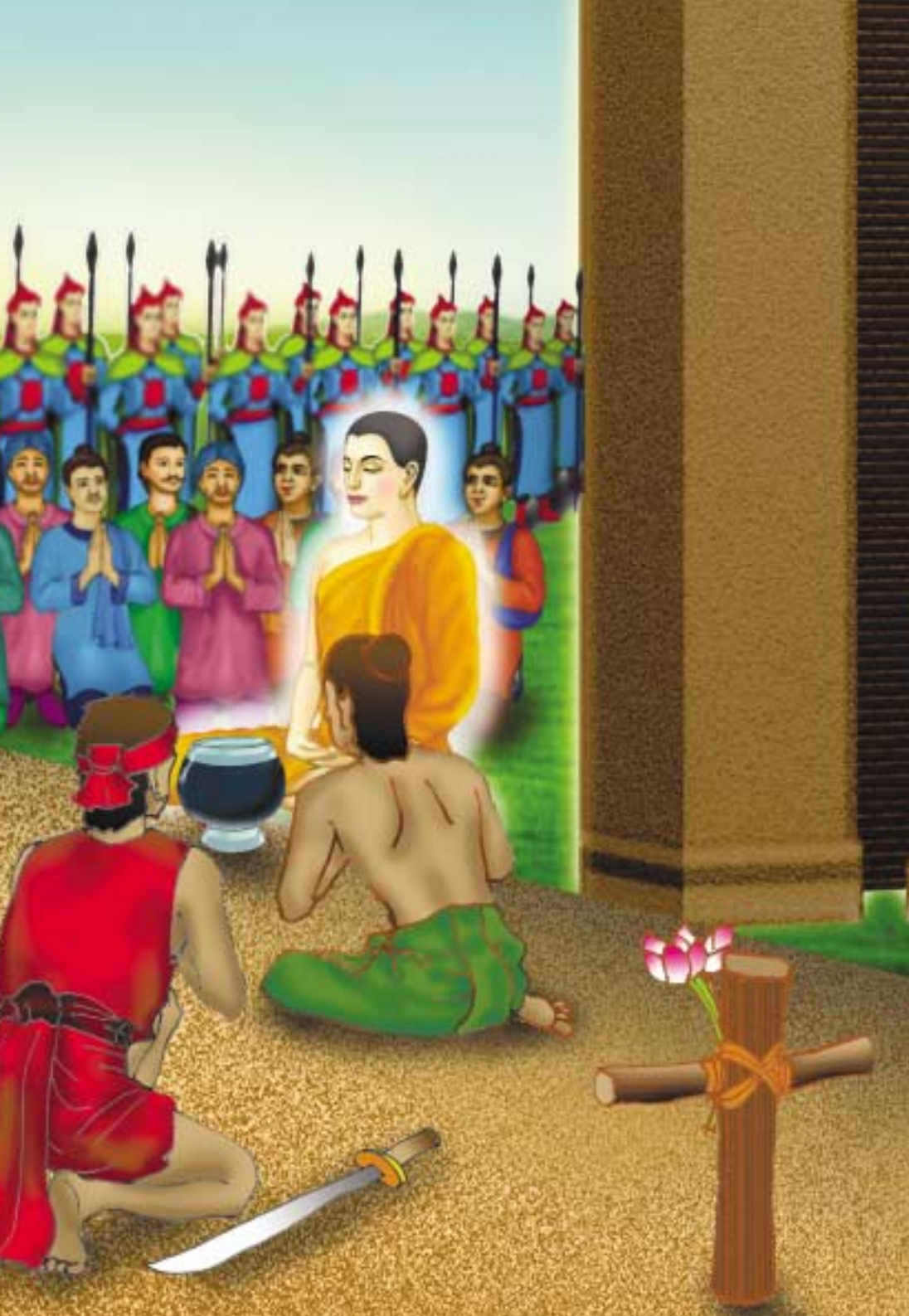

โทษของ

ความประมาท

บุคคลใดประมาทในกาลก่อน
แล้วกลับมาไม่ประมาทในภายหลัง เขาย่อมยังโลกนี้ให้สว่าง
กระจำดังพระจันทร์เจิดฉายในนภา

โทษของความประมาท

๑๑๕

สรรพสัตว์ที่เกิดมาแล้ว ล้วนต้องบ่ายหน้าไปสู่ความตาย ความตายเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา แต่ก็ไม่สามารถหลบหนี จากปากพญามัจจุราชไปได้ ผู้มีปัญญามองเห็นว่า ความตาย ไม่ใช่เรื่องน่ากลัว และไม่ใช่เรื่องเลวร้าย เป็นเพียงการย้าย ตำแหน่งที่อยู่อาศัย ย้ายไปอยู่ที่ใหม่ ถ้ามีบุญมากก็ไปเสวยผล บุญในสุคติโลกสวรรค์ แล้วกลับมาเกิดเพื่อสร้างบารมีในโลก มนุษย์ต่อไปอีก ส่วนผู้มีบุญน้อยทำบาปอกุศลไว้มาก ก็ตกไปใน อบายภูมิ เสวยวิบากกรรมอันเผ็ดร้อนในมหานรก ผู้รู้ทั้งหลาย ท่านแนะนำว่า หากไม่อยากตาย ก็ต้องไม่เกิด แล้ววิธีการที่จะ ไม่เกิดอีก จะต้องฝึกใจให้หยุดนิ่ง เข้ากลางของกลางไปเรื่อยๆ กลางของกลาง หยุดในหยุด นิ่งในนิ่ง ในหนทางสายกลางตรง กลางกาย ซึ่งเป็นหนทางเดียวที่จะทำให้พบทางพ้นทุกข์ เข้าถึง ความสุขที่แท้จริง ที่จะทำให้ไปถึงที่สุดแห่งทุกข์ ถึงที่สุดแห่งธรรม

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“โย จ ปุพฺเพ ปมฺชชิตฺวา ปจฺจา โส นปฺมชฺชติ
โสมนฺ โลกํ ปภาเสติ อพฺภา มุตฺโตว จนฺติมา

บุคคลใดประมาทในกาลก่อน แล้วกลับมาไม่ประมาท ในภายหลัง เขาย่อมยังโลกนี้ให้สว่าง กระจำงดงพระจันทร์ เติบฉายในนภากาศ”

โทษของความประมาท

๑๑๖

ผู้ไม่ประมาท คือผู้มีสติคอยกำกับรู้ตัวอยู่เสมอ ไม่ว่าจะคิด พูด หรือทำสิ่งใดๆ ก็ไม่ยอมถลาลงไปในทางที่เลื่อม และไม่ยอมพลาดโอกาสในการทำความดี ตระหนักถึงคุณค่าของตนเองว่าได้อัธภาพเป็นมนุษย์แล้ว จะต้องเร่งรีบสั่งสมบุญบารมีให้เต็มที่ ความไม่ประมาทเป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่ง แม้พระบรมศาสดา เมื่อทรงทำหน้าที่เผยแผ่สันติสุขไปสู่ชาวโลกตลอด ๔๕ พรรษา ในวันก่อนจะเสด็จดับขันธปรินิพพาน พระพุทธองค์ทรงประทานโอวาทให้กับพุทธบริษัทว่า “หนตทานิ ภิกขเว อามนตยา มิ โว วยธมา สงฺขารา อปฺปมาเทน สมฺปาเทถ ดูก่อนท่านผู้เห็นภัยในสังสารวัฏทั้งหลาย เราขอเตือนพวกเธอทั้งหลายว่า สังขารทั้งหลายทั้งปวง มีความเสื่อมไปเป็นธรรมดาท่านทั้งหลายจงยังประโยชน์ตนและประโยชน์ท่านให้ถึงพร้อม ด้วยความไม่ประมาทเถิด”

แต่ดูเหมือนว่า มนุษย์ส่วนใหญ่ยังมีความประมาทมัวเมาในชีวิต ประมาทในเวลา ใช้ชีวิตให้ผ่านไปอย่างไรสาระ เห็นชีวิตเพียงไม่กี่สิบปีบนโลกมนุษย์ รวากับมีอายุยืนเป็นหมื่นๆ ปี อันที่จริงแล้ว ๗๕ ปี บนโลกมนุษย์นี้มันสั้นนิดเดียว ถ้าเราเปรียบเทียบอายุของชาวสวรรค์หรือสัตว์นรกขุมต่างๆ จะรู้ว่าสั้นจนน่าตกใจ แต่เพราะคนส่วนใหญ่ยังประมาทหลงมัวเมาในชีวิต ไม่คิดที่จะหาหนทางพ้นทุกข์กันจริงๆ จังๆ จึงมองไม่เห็น

โทษของความประมาท

๑๑๓

คุณค่าของเวลา เทียบเทร็ดเตร่หาความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ไปวันๆ ไม่ได้พัฒนาจิตใจและคุณธรรมให้สูงขึ้นมา การตามใจตนเอง ตามใจกิเลสเป็นประจำ จะทำให้เราก้าวไปสู่ความเลื่อมหาความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตไม่ได้

*เหมือนในสมัยพุทธกาล มีเศรษฐีคนหนึ่งสั่งสมทรัพย์ไว้เป็นจำนวนหลายโกฏิ มีลูกชายเพียงคนเดียว พ่อแม่รักลูกมาก แต่ว่ารักลูกไม่ถูกวิธี ไม่ยอมส่งลูกเรียนหนังสือ เมื่อตนเองสิ้นชีวิตลง ลูกก็คบหามิตรชั่ว ต้มเหล้าเมายา เล่นการพนัน ทำให้ชีวิตจมปลักอยู่ในอบายมุข ซึ่งเป็นปากทางแห่งความเลื่อม

เงินทองที่ตนเองมีนั้น ถ้ารู้จักใช้สอยก็สามารถประคับประคองให้ชีวิตดำรงอยู่ได้อย่างสบายๆ ตลอดชีวิต แต่ความไร้ปัญญา แม้มีทรัพย์เป็นล้านเป็นโกฏิก็หมดสิ้นไปเพียงไม่กี่วัน เมื่อเงินหมด ลูกเศรษฐีเที่ยวขอยืมเงินคนอื่น เมื่อถูกเจ้าหนี้ตามมาทวง ก็ต้องขายเรือกลสวนไร่นาที่พ่อแม่มอบไว้ให้เป็นมรดก เอาไปใช้หนี้ ต่อมาก็ขายบ้านขายทุกสิ่งทุกอย่าง จนเหลือแต่ตัว แล้วเที่ยวขอทานเขากิน ไปอาศัยพักอยู่ที่ศาลาคนอนาถา เพื่อนที่เคยร่วมสรวลเสเฮฮาด้วยกัน ก็หลบหนีหายหน้าหายตาไปหมด

โทษของความประมาท

๑๑๘

พวกโจรรู้ว่า ลูกเศรษฐีเป็นคนโง่ ไม่รู้เล่ห์เหลี่ยมเท่าทันคน จึงใช้เป็นเครื่องมือในการตัดช่องย่องเบา แต่ในไม่ช้าก็ถูกชาวบ้านจับได้ พระราชาทรงรับสั่งให้นำไปตัดศีรษะที่นอกพระนคร พวกราชบุรุษจึงเอาเชือกมัดจนแน่น นำออกประจานให้มหาชนเห็น จะได้ไม่เอาเยี่ยงอย่าง จากนั้นนำไปสู่ลานประหารระหว่างเดินทางไปนั้น หญิงงามเมืองชื่อ สุลสา เห็นลูกเศรษฐีและจำเขาได้ จึงเกิดความสงสาร เข้าไปขออนุญาตราชบุรุษเพื่อให้นางได้นำขนมต้มพร้อมกับน้ำดื่มไปมอบให้ลูกเศรษฐีได้รับประทานก่อนจะถูกประหารชีวิต

ในระหว่างนั้น ท่านพระมหาโมคคัลลานะ ตรวจดูด้วยทิพยจักขุ เห็นชายคนนั้นกำลังจะถูกฆ่า ท่านเห็นแล้ว เกิดธรรมสังเวชว่า ชายคนนี้ทำแต่บาปอกุศลมาตลอดชีวิต เพราะไม่ได้พบกัลยาณมิตร ทำให้ชีวิตมีตมตกต่ำถึงขีดสุด หลังจากละโลกนี้ไป จะต้องไปบังเกิดในนรก ทนทุกข์ทรมานแสนสาหัสอีกเป็นเวลายาวนาน

ท่านจึงใช้ฤทธาานุภาพไปปรากฏข้างหน้าของลูกชายเศรษฐี ในขณะที่เขากำลังจะทานอาหารอยู่นั่นเอง ก็มองเห็นพระเถระที่ยืนอยู่ข้างหน้า จึงบังเกิดจิตเลื่อมใสในท่าน ทำให้คิดสอนตนเองว่า เพราะเรามัวประมาทในชีวิต ทำให้ชีวิตต้องตกอับถึงเพียงนี้ อีกไม่นานเราก็ต้องตายแล้ว อาหารที่กินเข้าไป

โทษของความประมาท

๑๑๕

จึงคงไม่เกิดประโยชน์ แต่หากเราถวายพระเถระผู้เป็นเนื้อนาบุญอันเลิศ ผลบุญคงจะบังเกิดเป็นเสบียงในภพชาติเบื้องหน้าบ้าง แล้วก็น้อมอาหารและน้ำเข้าไปถวายพระเถระด้วยความเคารพเลื่อมใส

พระเถระอยากให้ลูกศิษย์ได้บุญมากๆ จึงได้นั่งฉันภัตตาหารต่อหน้าของเขา แล้วลุกจากอาสนะหลีกไป ฝ่ายลูกศิษย์ ถูกเพชฌฆาตนำไปสู่ที่ประหารแล้วตัดศีรษะทันที เมื่อสิ้นชีวิตลงด้วยบุญกุศลที่เขาทำไว้กับพระมหาโมคคัลลานเถระ ผู้เป็นบุญเขตอันยอดเยี่ยม เป็นผู้ควรไปบังเกิดในเทวโลกชั้นสูงๆ แต่เพราะเหตุที่มีจิตคิดถึงนางสุลสา ทำให้ไปเกิดเป็นหมู่เทพชั้นต่ำ เป็นรุกขเทวดาที่ดันไทรใหญ่

เมื่อได้เป็นรุกขเทวดาแล้ว จิตยังนึกถึงความดีของนางสุลสา จึงมาพานางไปเสวยสุขในทิพย์วิมานอยู่ ๗ วัน แล้วพากันมาเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ซึ่งกำลังแสดงธรรมในพระเวฬุวันมหาวิหาร นางเล่าเรื่องทั้งหมดให้มหาชนฟัง ทำให้มหาชนบังเกิดความอัศจรรย์ใจเป็นอย่างยิ่ง

พระบรมศาสดาตรัสว่า “เพราะอดีตลูกชายศิษย์ มัวประมาทในชีวิต ทำให้ไม่ได้สั่งสมบุญกุศลเอาไว้เลย แต่เพราะโชคได้ทำบุญกับพระมหาโมคคัลลานะ ทำให้ไปเกิดเป็นรุกขเทวา

โทษของความประมาท

๑๒๐

พระอรหันต์ผู้เป็นทักขิไณยบุคคลทั้งหลาย เปรียบเสมือนนาที่อุดมสมบูรณ์ ที่ทายกทายิกาผู้หวังผลคือบุญ ควรทำการหว่านเมล็ดพืชคือไทยธรรมลงไปในเดือนาบุญนั้น ผลทานนั้นก็จะบังเกิดอานิสงส์ใหญ่ ทำให้ไปเสวยสุขในโลกสวรรค์” และพระองค์ตรัสสอนอีกว่า “ผู้มีใจผ่องใสให้ข้าวและน้ำด้วยศรัทธา ข้าวและน้ำนั้นย่อมสนับสนุนให้มีความสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ฉะนั้นพึงครอบงำมลทิน คือความตระหนี่ด้วยการให้ทาน เพราะบุญเท่านั้นเป็นที่พึงของสรรพสัตว์ทั้งหลายในปรโลก”

เราจะเห็นว่า ความประมาทเป็นอันตรายอย่างยิ่งในชีวิต ท่านจึงกล่าวไว้ว่า ชีวิตของผู้ประมาทแล้ว เหมือนคนที่ตายไปแล้ว คือตายจากคุณธรรมความดีทั้งหลาย เป็นชีวิตที่หาความเจริญรุ่งเรืองไม่ได้ เหมือนต้นไม้ที่ปราศจากราก นับวันมีแต่จะเหี่ยวเฉาและตายลงในที่สุด

การลัษณบุญเพื่อแข่งกับเวลาที่หมดไป เป็นสิ่งที่ควรทำอย่างยิ่งเป็นเครื่องบ่งบอกว่าเราไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต สิ่งที่เราไม่ควรประมาทคือ อย่าคิดว่าเราไม่มีโรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียน ต้องหมั่นเตือนตนเองว่า เราจะต้องรีบสั่งสมบุญ ในขณะที่ร่างกายกำลังแข็งแรงอยู่นี้แหละ ไม่ประมาทในการทำงาน การงานทุกอย่างต้องทำให้ดีที่สุด ไม่ให้คั่งค้าง และก็ไม่ได้วันประกันพรุ่ง

โทษของความประมาท

๑๒๑

เราต้องไม่ประมาทในการศึกษาหาความรู้จากครูอาจารย์ ความรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะนำเราไปสู่ความสำเร็จในชีวิต จะฉลาดในอุบายแห่งความเลื่อมและความเจริญ จะรู้เท่าทันเหลี่ยมคูผู้อื่น ไม่ถูกหลอกเหมือนลูกชายของเศรษฐี และที่สำคัญต้องไม่ประมาทในการแสวงหาหนทางพระนิพพาน ด้วยการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ซึ่งเป็นหัวใจของการสร้างบุญบารมี ใจหยุดเป็นทั้งหมดของความไม่ประมาท

ดังนั้น ให้ลงมือปฏิบัติธรรมกันให้เต็มที่ ทุ่มเทชีวิตจิตใจกันให้ดี เพราะการฝึกใจให้หยุดนิ่งเป็นวิธีการเดียวเท่านั้น ที่จะทำให้เราบรรลุเป้าหมายสูงสุดของชีวิต คือเข้าถึงพระธรรมกาย และบรรลุมรรคผลนิพพานได้ในที่สุด

